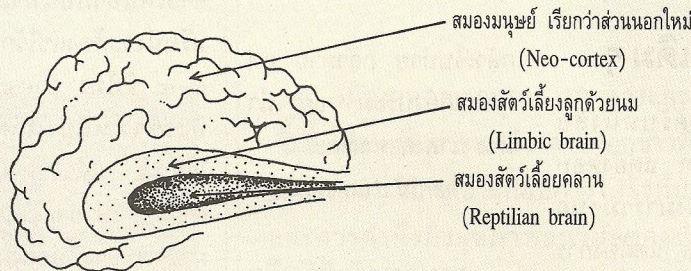

คนมีสมองตะกวดอยู่ชั้นใน

นักวิวัฒนาการมาจากสัตว์ สมองมี ๓ ชั้นด้วยกัน ๒ ชั้นในเป็นสมองที่เหมือนสมองสัตว์ ส่วนชั้นนอกเป็นสมองคน

ชั้นในสุด เป็นสมองสัตว์เลื้อยคลาน (Reptilian brain)

ชั้นที่สอง เป็นสมองสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เรียก (Limbic brain)

ชั้นนอกสุด เป็นสมองของความเป็นมนุษย์ เรียก (Neo-cortex)

สมองชั้นในเกี่ยวกับความอยู่รอด เช่น การกิน การถ่าย การเคลื่อนไหว ไม่เกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก หรือความดีความชั่วอะไรเหมือนตะกวด หรือเหี้ย หรือจระเข้ มันอาจจะปลุกของมันกินก็ได้เพื่อความอยู่รอด มันไม่รู้สึกละไร

สมองชั้นกลางเกี่ยวกับอารมณ์ คือเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น ความผูกพัน ชอบ ไม่ชอบ

สมองชั้นนอก เป็นส่วนที่พอกหนาขึ้นมามากเรียก นีโอ-คอร์เท็กซ์

นีโอ แปลว่า ใหม่ คอร์เท็กซ์ แปลว่า ส่วนนอก หมายถึงส่วนนอกของสมองที่ออกมาใหม่ และเป็นสมองแห่งความเป็นมนุษย์ สมองส่วนนี้จะทำให้ทำหน้าที่ที่ละเอียดอ่อน เช่น คิดเรื่องที่เป็นนามธรรม ความงาม ความดี ความชั่ว บาปบุญ มิติทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณอยู่ในสมองส่วนนอก

สมองส่วนนอกนี้ทำให้มนุษย์มีศักยภาพในการพัฒนาสูงสุด เมื่อธรรมชาติให้เครื่องมือของความเป็นมนุษย์อย่างนี้แล้ว มนุษย์ทุกคนควรพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพของความเป็นมนุษย์ นั่นคือไปให้ถึงการพัฒนาจิตวิญญาณจนมีความรักเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง มีอิสรภาพหลุดพ้นจากความบีบคั้นทางจิตใจและทางปัญญา และมีความสุขอันประณีตเพราะอิสรภาพนั้น

มนุษย์ทุกวันนี้ยังมิได้พัฒนาสมองส่วนที่เป็นสมองมนุษย์มากนัก อันนับว่าน่าเสียดาย จึงควรให้ความสนใจว่าจะพัฒนาสมองแห่งความเป็นมนุษย์ได้อย่างไร มิฉะนั้นแม้ว่าจะเป็นคน อาจมีสมองเป็นตะกวดกันเป็นแถวๆ สังคมที่มีมนุษย์สมองตะกวดมากๆ จักวนวาย ไม่อยู่เย็นเป็นสุข ยุทธศาสตร์ของการสร้างสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขที่สำคัญคือ การพัฒนาสมองให้พ้นความเป็นสมองตะกวดไปสู่สมองคน

ประเวศ วะสี

ขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ช่วยเขียนเป็นวิทยาทาน